

מ"ת 68461/02/19 - דוד ברוך סופר נגד היועץ המשפטי לממשלה

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 68461-02-19 מדינת ישראל נ' סופר(עציר)

בפני	כבוד השופט אביגדור דורות
המבקש:	דוד ברוך סופר
	ע"י ב"כ עו"ד עמית חדד
נגד	
המשיב:	היועץ המשפטי לממשלה
	ע"י ב"כ עו"ד יעל ביטון מפרקליטות המדינה
	(המחלקה הבינלאומית)

החלטה

מדובר בבקשה לעיון מחדש בהחלטה לעצור את המבקש עד לתום הליכי ההסגרה המתנהלים נגדו, נוכח חלוף הזמן מאז מעצרו ושינוי נסיבות, כפי שיפורט להלן.

רקע והליכים קודמים

1. בעניינו של המבקש ניתנו מאז חודש אפריל 2019 שבע החלטות על ידי בית משפט זה ועל ידי בית המשפט העליון. משום כך, התיאור שיובא להלן יהיה תמציתי ביותר.
2. ביום 27.2.19 הגיש המשיב בקשה לבית משפט זה למעצרו של המבקש עד למתן החלטה בעתירה להכרזתו כבר הסגרה לאוסטריה. לפי הנטען בעתירת ההסגרה, מדובר בהתארגנות פלילית שארעה בשנים 2015-2017, בגדרה הצליחו מתחזים לגרום לחברה אוסטרית להעביר סכום העולה על 54 מיליון יורו ב-18 העברות לחשבונות בנק שונים מחוץ לאוסטריה. החשבונות הזרים אליהם הועברו הכספים במרמה כללו חשבונות בנק של 4 חברות סלובקיות שנרכשו על ידי המבקש, אשר עשה בהקשר זה שימוש בשמות של אנשי קש וכן במסמכים נוטריונים מזויפים.
3. ביום 18.4.19 קבעתי כי קיימת תשתית ראייתית נגד המבקש וכי מתקיימות ביחס אליו עילות מעצר של מסוכנות ושל חשש להימלטות. נקבע בהחלטה כי יוגש בעניינו של המבקש תסקיר של שירות המבחן.
4. ביום 1.5.19 קבעתי, לאחר קבלת התסקיר, כי אין מקום למעצרו של המבקש בפיקוח אלקטרוני ואין מקום לשחררו לחלופת מעצר וכי המבקש ייעצר עד לתום הליכי ההסגרה בעניינו. ערר שהגיש המבקש על ההחלטות

האמורות נדחה ביום 16.5.19 (כב' השופט נ' הנדל, בש"פ 3167/19).

5. ביום 10.7.19 דחיתי את בקשת המבקש לעיון חוזר. ערר שהגיש המבקש על החלטה זו נדחה ביום 15.8.19 (כב' השופט א' שטיין, בש"פ 5330/19).

6. ביום 14.10.19 דחיתי בקשה נוספת של המבקש לעיון חוזר בהחלטות לעצרו עד תום הליכי ההסגרה.

7. ביום 18.12.19 הוגשה בקשה לקביעת דיון דחוף לצורך עיון מחדש בהחלטה לעצור את המבקש עד לתום הליכי ההסגרה נגדו, וזאת נוכח ראיות חדשות ושינוי נסיבות. ביום 5.1.20 התקיים דיון בבקשה בפני כב' השופט ח' זנדברג וביום 20.1.20 ניתנה החלטתה, בגדרה נדחו טענות המבקש בדבר כרסום ראייתי ובדבר אפליה בינו לבין ההחלטות בעניינו של אחר, בשם ג'רמי אלוש. בכל הנוגע לטענה כי יש בחלוק הזמן מאז נעצר המבקש לראשונה (27.2.19) ועד להגשת הבקשה כדי להביא להחלטה בדבר שחרורו של המבקש, נקבע בהחלטה כי העובדה שעד למועד ההחלטה לא התקיים דיון לגופה של עתירת ההסגרה נובעת, בעיקרו של דבר, מבקשות שונות שהגיש המבקש בעניין חומרי החקירה. צוין בהחלטה כי חלק מהבקשות התקבלו וזו באופן חלקי וכי לא ניתן לומר שחלוק הזמן בתיק ההסגרה יסודו דווקא בטעמים הנובעים מהמבקש. בנסיבות אלה נקבע כי יש לראות בחלוק הזמן טעם להזמנת תסקיר עדכני בעניינו של המבקש, מבלי שיהיה בהזמנת התסקיר כדי ליצור הסתמכות או ציפיות כלשהן (פסקה 42 להחלטה מיום 20.1.20).

התסקיר העדכני

8. שעה קלה לפני התחלת הדיון שהתקיים ביום 25.2.20 הוגש תסקיר מעצר משלים על ידי שירות המבחן. בתסקיר צוינו גורמים מפחיתי סיכון וגורמים מגבירי סיכון. ביחס לגורמים מן הסוג הראשון, ציין שירות המבחן את התרשמותו כי המבקש חש אמון במערכת המשפט ובהליכים המשפטיים המתנהלים נגדו; כי עם הזמן הממושך בו שוהה המבקש במעצר, הוא החל להשלים ולהסתגל לקשיים אשר ליוו אותו לאורך החודשים הראשונים בהם שהה במעצר; כי המבקש הנו איש משפחה בעל מחויבות למשפחתו ולצרכיה; וכי ניכר כי ישנה עייפות נוכח הימשכות ההליכים המשפטיים. ביחס לגורמים מן הסוג השני, התרשם שירות המבחן כי המבקש חש תחושה של קורבנות ביחס לנסיבות מעצרו; כי רב הנסתר על הגלוי (כפי שצוין בתסקיר הקודם); וכי ניכר שהמבקש מפעיל מניפולציות ביחס למהות הנסיבות אשר הובילו למעצרו. שירות המבחן ציין כי בשקלול כל הגורמים הוא מעריך כי חלה ירידה בכל הקשור לסיכון שבהימלטות המבקש מן הארץ מאחר ונראה כי הוא מסתגל לתנאי מעצרו, מבין את ההליך בו הוא נמצא ומורתע מההליכים המשפטיים, באופן שלא ירצה לסכן את עצמו והסובבים אותו, בכך שיימלט מן הארץ. המלצת שירות המבחן בתסקיר המשלים היא על מעצרו של המבקש באיזוק אלקטרוני בביתו, תוך איסור שימוש בטלפון חכם, מחשב ואינטרנט.

טענות הצדדים

9. לטענת ב"כ המבקש, ברור מן התסקיר כי נקודת האיזון השתנתה. הסנגור הדגיש בדיון מיום 25.2.20 כי המבקש שוהה במעצר כשנה, תוך ניתוק ממשפחתו וסביבתו. נטען כי לנוכח ההערכה של שירות המבחן בדבר הפחתה ברמת הסיכון ולנוכח ההמלצה החד משמעית להעביר את המבקש למעצר באיזוק אלקטרוני, יש לאמץ את ההמלצה. עוד נטען כי יש בידי המבקש בטוחות טובות, במידה ויוחלט על מעצר באיזוק אלקטרוני.

10. באת כוח המשיב חלקה בדיון על הפרשנות שניתנה לאמור בתסקיר המשלים על ידי הסנגור. נטען כי התסקיר אינו חד משמעי וכי במהותו מדובר בתסקיר שלילי. עוד צוין כי בתיק העיקרי נקבע כי ביום 19.3.20 תינתן ההחלטה בבקשה להכריז על המבקש כבר הסגרה ומכאן שאנו נמצאים בסופו של ההליך, עובדה המעצימה עוד יותר את החשש להמלטות.

11. בהחלטה שניתנה בסיום הדיון מיום 25.2.20 איפשרתי לב"כ המשיב להגיש עד ליום 26.2.20 רשימת מקרים שבהם מבוקשי הסגרה נעצרו לתקופה ממושכת העולה על שנה וכן נקבע כי ב"כ המבקש יוכל להתייחס לרשימת המקרים הנ"ל עד ליום 27.2.20.

דין והכרעה

12. לפני שאתייחס לתסקיר המעצר המשלים, מן הראוי לפתוח בתסקיר המעצר הראשוני מיום 29.4.19. בפרק העוסק בהערכת הסיכון נכתבו על ידי שירות המבחן הדברים הבאים:

"... להערכתנו תחושת הקורבנות אשר ליוותה אותו [את המבקש] גרמה לו, בין היתר, לפתח תחושת הישרדות ורצון לקבל פיצוי על קשייו, נוטה להאשים את סביבתו וכי ממזער ומטשטש את אחריותו ביחס להתנהלותו טרם מעצרו. בשיחה עמו, התרשמנו ממניפולטיביות וחוסר אותנטיות בדבריו. התרשמנו מאדם אשר מגלה קשיים בהצבת גבולות פנימיים וחיצוניים... התרשמנו כי רב הנסתר על הגלוי בכל הקשור להתנהלותו. אלו מהווים גורמים מגבירי סיכון. בשקלול כל הגורמים, הרינו מעריכים את הסיכויים להישנות העבירות הינם סבירים."

בפרק ההמלצה נאמר בתסקיר הקודם כי שירות המבחן התרשם, בין היתר, כי המבקש מורתע מההליכים המשפטיים. ההמלצה בתסקיר הקודם היתה כי המבקש יעצר בפיקוח אלקטרוני.

13. בתסקיר המעצר המשלים נכתב על ידי שירות המבחן כי ביחס להתנהלות המבקש טרם מעצרו, הוא מסר כי בעצת סנגורו הוא אינו חייב מתוקף חוק לשוחח עם שירות המבחן על הנסיבות אשר הביאו אותו למעצר. בדיון שהתקיים ביום 25.2.20 טען הסנגור כי המבקש סבור כי המעשים המיוחסים לו לא בוצעו על ידו וכי על פי הפסיקה, אדם זכאי לטעון לחפותו והדבר לא יכול לשמש נגדו. בהקשר זה אזכיר את בש"פ 7302/14 **ג'אמל חשאן נ' מדינת ישראל** (11.11.14) שם התייחס בית המשפט העליון לכך שלא פעם מבססים עורכי התסקיר ממצאים והמלצות בעניינו של נאשם, בין היתר, על הודאתו או כפירתו במיוחס לו, על העמדה שמגלה הנאשם ביחס למעשים בהם הוא מואשם, על מידת החרטה שהוא מביע ביחס למעשיו, ועל מידת ההפנמה של חומרת מעשיו. נקבע באותה החלטה כי שיקולים אלה

אינם מתיישבים עם השלב שבו מצויים נאשמים הנהנים מחזקת החפות ואשר טוענים בפועל לחפותם. משום כך נקבע בפסיקה כי התסקיר אינו האמצעי המתאים לבירור אשמתו של הנאשם ואין לצפות ממי שנמצא בשלבים מקדמיים של ההליך השיפוטי לוותר על טענות הגנה ועל זכותו לכפור במיוחס לו. יחד עם זאת נאמרו גם הדברים הבאים:

"עם זאת, אך מובן הוא, שכאשר נאשם כופר במיוחס לו, כשנקודת מוצא לשקילת האפשרות לשחרור לחלופת מעצר היא קיומן של ראיות לכאורה להוכחת המעשים המפורטים בכתב האישום (שהרי בהעדר ראיות לכאורה אין כלל מקום למעצר), נוצר לשירות המבחן קושי אינהרנטי להעריך את מידת מסוכנותו של הנאשם לצורך בחינת חלופת המעצר... לפיכך, לעמדת הנאשם כלפי המיוחס לו יש בהכרח נפקות בכל הנוגע לגיבוש המלצת שירות המבחן בדבר מסוכנות או אפקטיביות חלופה למעצר ואין קצין המבחן יכול וצריך להתעלם מעמדה זו. אלא ששירות המבחן אמור להתייחס לנתון זה ברגישות, תוך מתן משקל לזכות הנאשם לטעון לחפותו כל עוד לא נמצא אשם על ידי בית המשפט, ולא לזקוף לחובת הנאשם את כפירתו במיוחס לו באופן שהכפירה כשלעצמה תיצור מחסום בפני כל אפשרות של השגת תכלית המעצר בדרכים חלופיות, או תהווה גורם מכריע אשר יטה את הכף נגד חלופה למעצר".

לאור פסיקה זו אין לזקוף לחובתו של המבקש את סירובו לשוחח עם שירות המבחן על הנסיבות שהביאו למעצרו, אף שלעמדתו כלפי המיוחס לו יש נפקות בכל הנוגע לגיבוש המלצת שירות המבחן.

14. בשקלול כל הגורמים העריך שירות המבחן בתסקיר המשלים כי חלה ירידה בכל הקשור לסיכון שבהימלטותו של המבקש מהארץ. הסיבות להערכה זו אשר פורטו בתסקיר המשלים הינן הסתגלותו לתנאי מעצרו, הבנת ההליך בו הוא מצוי והיותו מורתע מההליכים המשפטיים. המלצת שירות המבחן באה "על אף שלא התרשמנו משינוי בעמדותיו באשר לנסיבות מעצרו, ועל אף ההתרשמות, אשר צוינה בתסקיר הקודם, כי "רב הנסתר על הגלוי וכי ניכר שמפעיל מניפולציות ביחס למהות הנסיבות אשר הובילו אותו למעצרו".

למקרא דברים אלה מתעורר בעיני ספק האם ראוי לאמץ את המלצת שירות המבחן. כבר בהחלטתי מיום 1.5.19 ציינתי, ביחס לתסקיר המעצר הראשון, כי אף שיש משקל נכבד לתסקיר שירות המבחן והמלצתו, בית המשפט אינו כבול לה. שיקול הדעת בעניין זה נתון בסופו של יום לבית המשפט, אשר רשאי שלא לאמץ את ההמלצות המובאות בתסקיר, שהינו אחרי הכול, אך אמצעי וכלי עזר לשם קבלת מידע עובר לקבלת ההחלטה (בש"פ 5233/13 אללוף נ' מדינת ישראל (24.7.13) פסקה 4; בש"פ 3161/10 מדינת ישראל נ' מהרבנד (2.5.10) פסקה 22). עוד ציינתי באותה החלטה, כי לעתים המלצת שירות המבחן היא חיובית, אך התסקיר אינו חיובי (בש"פ 4452/15 מדינת ישראל נ' פלוני (29.6.15)). כך גם במקרה זה, קשה לקבל את המלצת שירות המבחן על רקע ההתרשמות בדבר הפעלת מניפולציות ועל אף התחושה כי רב הנסתר על הגלוי. באותה החלטה אף ציינתי כי נוכח העובדה כי המבקש הודה בחקירתו בזיוף מסמכים ששימשו לפתיחת החברות וחשבונות הבנק שלהן, בבדיית זהות של אנשים שאינם קיימים במציאות, ובשימוש נרחב בחותמות מזויפות של עורכי דין, נוטריונים ואפוסטיל, קיים קושי רב מאוד לתת אמון במשיב, במיוחד כאשר הבסיס להחלטה בדבר חלופת מעצר או בדבר מעצר בפיקוח אלקטרוני, הוא האמון שניתן לתת במבקש (ראו לעניין זה את בש"פ 5330/19 בעניינו של המבקש, בפסקה 14).

15. אכן יש לתת משקל לחלופת הזמן מאז מעצרו של המבקש ביום 27.2.19. בהקשר זה צוינו על ידי ב"כ המשיב מספר רב של מקרים בהם מבוקשי הסגרה נותרו במעצר בתקופה ממושכת. המקרים שצוינו על ידי המשיב כללו ששה מקרים בהם תקופת המעצר בתיקי ההסגרה הייתה בין שנה לשנה וחצי; שלושה מקרים בהם תקופת המעצר הייתה כשנה וחצי; ארבעה מקרים בהם תקופת המעצר הייתה כשנתיים ושני מקרים בהם תקופת המעצר עלתה על 4 שנים

(ראו: הודעה מתוקנת בדבר הגשת רשימה מטעם המשיב, מיום 26.2.20). בתגובתו שהוגשה ביום 27.2.20 ציין המבקש ביחס לאותם מקרים כי המשיב לא הצליח להציג אפילו לא מקרה אחד שנסיבותיו דומות לנסיבותיו של המבקש. המבקש הצביע על כך כי רובם של המקרים עסקו בעבירות חמורות ביותר (רצח, אונס); כי מבוקשי ההסגרה נמלטו לישראל והפרו את תנאי הערובה; כי לא הייתה באותם מקרים המלצה חיובית של שירות המבחן; וכי מבוקשי ההסגרה לא היו תושבי קבע בארץ. גם אם נקבל את האבחנות שפורטו בתגובה מטעם המבקש, המסקנה היא כי אין בעובדה שהמבקש עצור מזה כשנה כשלעצמה, כדי להביא לשחרורו לחלופה, או להעברתו למעצר באיזוק אלקטרוני. כזכור, בבסיס הבקשה לעיון חוזר עמדו טענות אחרות, בדבר ראיות חדשות המלמדות על כרסום ראייתי; בדבר מידע חדש הנוגע לאי השלמת החקירה; ובדבר אפליה בין המבקש לבין ג'רמי אלוש. טענות אלה נדחו בהחלטת כב' השופטת ח' זנדברג מיום 20.1.20 ומה שנותר על הפרק הוא לבחון את מימד חלוף הזמן והתמשכות הליך המעצר (כמפורט בפסקה 43 להחלטה מיום 20.1.20).

16. ככל שהייתה מתקבלת הטענה כי חל כרסום ראייתי, או ככל שהיה בסיס איתן לטענה כי החשש להימלטות הוא מופחת, ניתן היה לשקול מעצר באיזוק אלקטרוני, תוך קביעת בטוחות משמעותיות, כאשר בהקשר זה, הציע המבקש, גם בשלבים מוקדמים, לשעבד נכסי נדל"ן בשווי רב מאוד, כאשר בעניין זה הוגשו בשלבים קודמים, מסמכים ביחס לכל אחד מן הנכסים (ראו החלטתי מיום 18.4.19 פסקה 63). בנוסף, הציע ב"כ המבקש בדיון האחרון, להפקיד, בין היתר, ערבות בנקאית. אומנם קיימים מקרים בהם הוחלט על מעצר בפיקוח אלקטרוני של בעלי דין ביחס אליהם הוגשו עתירות להכריז עליהם כברי הסגרה (בש"פ 5524/15 **בן משה נ' מדינת ישראל** (19.8.15); בש"פ 8643/12 **ברמי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (1.1.13); בש"פ 3967/12 **היועץ המשפטי לממשלה נ' בולטיאנסקי** (21.5.12)), אולם הנסיבות באותם מקרים היו שונות מנסיבות מקרה זה. ראוי לציין כי ממש בימים אלה ניתנה החלטה בבש"פ 1084/20 **עטיה פנחס פליקס ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה** (26.2.20), בגדרה התקבל ערר על החלטת בית משפט זה (כב' השופט א' רובין) מיום 12.1.20 לפיה ישהו העוררים במעצר עד למתן החלטה בעתירה להכריז עליהם בני הסגרה לנורווגיה. בהחלטה מיום 26.2.20 נקבע כי ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעוררים ואת החשש כי ימלטו מהדין, באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני ובתנאים מגבילים משמעותיים נוספים. יש קווי דמיון מסוימים בין המקרה שלפניי למקרה שנדון באותה החלטה, אולם קיים לפחות הבדל אחד משמעותי והוא שבתיק העיקרי באותה פרשה טרם התקיים דיון, בעוד שבתיק העיקרי בעניינו של המבקש, עומדת להינתן הכרעה בעוד כשבועיים, ועל כך ראו להלן.

17. לאחר שקילת כל העומד על הפרק, מסקנתי היא כי מה שמכריע בענייננו את הכף הוא העובדה כי בתיק העיקרי צפויה להינתן החלטה בעוד 18 ימים (19.3.20), כך נקבע בהחלטת כב' השופטת ח' לומפ בתום הדיון שהתקיים ביום 12.2.20. כאשר הוגשה הבקשה הנוכחית ביום 18.12.19 לא היה ברור האם סיום התיק העיקרי הוא קרוב, אולם לאור ההתפתחויות מאז, השתנו הנסיבות ולא ניתן להתעלם מכך. ככל שהמבקש יוכרז בעוד זמן קצר כבר הסגרה, הדבר יהווה שיקול משמעותי ביותר לחומרא, לנוכח החשש המובנה בהליכי הסגרה מהימלטות, וגם בשים לב להתחייבותה הבינלאומית של המדינה לסייע בידי המדינה המבקשת את ההסגרה. ככל שבקשת המשיב בתיק העיקרי תידחה, ברור כי נקודת האיזון תשתנה באופן מהותי לטובתו של המבקש. משום כך, ולמרות חלוף הזמן שבו היה המבקש במעצר, אין זה ראוי להיעתר לבקשה לעיון חוזר, בסמיכות רבה כל כך להחלטה הצפויה בקרוב בתיק העיקרי.

סוף דבר

18. לאור כל האמור לעיל, הבקשה להורות על מעצרו בפיקוח אלקטרוני של המבקש נדחית. המבקש יישאר

במעצר עד למתן החלטה בתיק העיקרי.

ניתנה היום, ה' אדר תש"פ, 01 מרץ 2020, במעמד הצדדים.

אביגדור דורות, שופט